

קסד

שם

שמיני

משמואל

שם

ראויות לפניו תאוות מטונפות, ויבוא מזה להגביה לבו בדרכי הש"י, ע"כ את הכל יפה בעתו זה בפסח, ולספור שבעה שבועות, וזה בשבועות:

ר"ח אייר

הנה חודש זה נקרא חודש זיו. נראה דהנה כ"ק אבי אדומ"ר וצ"ל לה"ה אמר כי ניסן הוא מצד הכלל ולזה מורה טלה שאין להם אלא קול אחד, ואייר הוא מצד הפרט וזה שמזלו שור וכמו שרמזו ז"ל (ר"ה כ"ו). בשופר של פרה כיון דקאי גילדי גילדי, עכ"ד. ולי יש להוסיף בזה דברים, דהנה בחודש ניסן היתה התגלות אלקות עד שכל הכחות החומריים נכנעו לקדושה כדכתיב וידעו מצרים כי אני ה' וזה שאנו אומרים בהגדה עד שנגלה עליהם ממ"ה הקב"ה וגאלם, שמחמת התגלות האלקות נכנעו כל כחות החיצוניים, וע"ז מורה טלה הכנעה כאמרם ז"ל מה טלה ראשו של זה בצד זנבו של זה, וע"כ ה' האור האלקי מאיר לכולם בשוה כי האור לא ה' כפי התעוררות התחתונים, והמסך המבדיל נתבטל א"כ ה' לכולם בשוה, והנה הוא בכלל, אבל איך שלא היתה בו התגלות אלקות, והכחות החומריים לא נתבטלו מעצמם והם חוצצים ומבדילין בפני האור האלקי ואינו מאיר ללבנות בניי אלא לפי ערך הויכוח של כל אחד ואחד שסילק ממנו הפחיתות וכח ההסתר, וא"כ הרי הוא לכל פרט ופרט רק לפי ערכו, והוא שמזלו שור. כמ"ש (ישעי' א') ידע שור קוֹנהו' ומורה שהכל הוא לפי ערך הכרתו, וכתיב (משלי ל"א) נודע בשערים בעלה ובזוה"ק (ח"א ק"ג): כל חד וחד לפום מה דמשער בלבי. וע"כ יובן שנקרא חודש אייר זיו, היינו שאין בו אלא זיו של האור המתגלה בניסן, והווינו אינו יכול להאיר דרך מחיצה עכורה אלא דרך זכויות שלכן אין יד כולם שוה בו, וע"כ בחודש זה באו אילימה ושם שתיים עשרה עינות מים כנגד י"ב שבטים ואין מים אלא תורה, היינו שכל שבט ושבט יש לו מעין מיוחד בתורה לפי ערכו:

Why is אייר called 15? י"ב - י"ג י"ד - י"ה י"ו - י"ז

It alludes to the shine that remains in אייר trying to absorb the light of ה' we experienced in ניסן

על כנס"י והוא מצד הכלל כנ"ל, ובאייר כתיב המליך אות וא"ו בהרהור, כי וא"ו היא אות המשכה כנודע, והיא אות אמת כמ"ש בזוה"ק (ת"ג ב'), ובהרהור היינו כל חד וחד לפום מה דמשער בלבי:

שמיני ופרה שנת תרע"ג

כתיב ויקריבו לפני ה' אש זרה וגו'. וידוע בספרים הקדושים מהי אש זרה, ובזוה"ק (ל"ז): ויקריבו לפני ה' אש זרה וגו' ודאי מלה אחרת אקשרו בקשורא דא ושרו לכ"י לבר, ויש לתמוה על אנשים גדולים כמותם שאמר משה עליהם עכשיו אני רואה שהם גדולים ממני וממך תהי' להם טעות כזו, ולא הרגישו מהי קדושה ומהי חיצוניות, ונראה לפרש בהקדם ענין פרה אדומה, שאין טהרה לטומאת מת בלעד'י ומה שטעמה נעלם ולא נתגלה אלא למשה כאמרם ז"ל (במדב"ר פ' י"ט) לך אני מגלה טעם פרה אבל לאחר חוקה, ובמדרש שם נראה שגם למשיח ואולי עוד לכל דורו יתגלה טעם פרה, ממקרא זה והי' ביום ההוא לא יהי' אור יקרות וקפאון עיי"ש ובגרסת הרד"ל:

ונראה דהנה טעם הזוה"ק בטומאת מת ידוע שהוא מחמת שבכל דבר שנתרוקנה ממנו קדושה מתאווין כחות הטומאה לדבוק בו, ע"כ מתדבקין כחות הטומאה בגוף מת שנתרוקנה ממנה הנשמה הקדושה, וכ"ק אבי אדומ"ר וצ"ל לה"ה הגיד שלכן טומאה בוקעת ועולה עד לרקיע אף שזה ענין גבוה כאמרם ז"ל (שבת ז' סו"ע"א) רשות היחיד עולה עד לרקיע, ורה"ר אינה תופסת אלא עד עשרה ורה"י היא בקדושה ורה"ר היא בחיצוניות, מ"מ טומאה זו שהיא לעומת הקדושה שהיתה שורה בגוף זה כמו שרה"י שהיא קדושה עולה עד לרקיע כן היא טומאת מת, והאר"י ז"ל הוסיף לומר שלא תאמר שאחר שנסתלקה הנשמה באין כחות הטומאה אלא שזה עצמו הוא ענין המיתה שע"י שניתנה רשות לכתות הטומאה לדבוק בו, אין הנשמה הקדושה יכולה לסבול ובורחת, וממילא יובן שטהרה מטומאה זו, היינו שתברח הטומאה מחמת גודל הקדושה, צריכה לקדושה נעלה מכחות הנשמה, שהרי

הנשמה בורחת מפני טומאה כזו, וע"כ קדושה גדולה מזו להבריח את הטומאה כתיב (איוב ל"ב ח') ונשמת ש' תבי שהנשמה היא מבינה, וע"כ כתיב (שם) ימותו ולא בחכמה, היינו שכל מקום י בחי' חכמה אין כאן בחי' מיתה, שדי שניתן לה כח ורשות להבריח נשמו מבינה ולא מחכמה שלמעלה הימנ שהטומאה היא לעומת הקדושה שהיתו בגוף זה, ובכן בהכרח לומר שפרה שידוע בזוה"ק שהיא מבינה בהצטרף ג החיים נשפע בה כח החכמה מקור מי וכתוב (משלי י"ג) תורת חכם מקו וגם חכם גמטריא חיים, וכן כתיב אחכמה והיא רחוקה ממני, הרי בחכמה, והנה באדם נפש רוח ונש יחידה, וביאר כ"ק אבי אדומ"ר ז שנפש רוח ונשמה מלובשין בתן וח"י יחידה הן מקיפין מלמעלה, וע" הטומאה להבריח הנשמה הקדושה מו רק לעומת הנשמה ולא לעומת חי הגבוהין ממנה, והנה ידוע שבחי' חי בחכמה, וע"כ אדרבה היא מברחת א הטומאה כנ"ל שזהו ענין פרה אדומה, לה מים חיים כנ"ל, וידוע שמשם זכ חי' ומשיח לבחי' יחידה, וע"כ נגלה ט למשה ולא לוולתו עד לימי המשיח דכ ביום ההוא לא יהי' אור יקרות וקפאון ז"ל שאז יהי' טעם פרה מגולה, והיו שמישית יזכה לבחי' יחידה: ולפי האמור יש לפרש ענין נדב ו דהנה איתא בספרים שבחי' יחי להשיג אלא במסירת הנפש, וכבר היו שהשיגו בחי' יחידה אך נתפרדה נפ גויתם, והרבותא במשיח שישאר בח העולם, ויש לומר עוד שבשביל בחי שתהי' בזה העולם, מזה עצמו יצמ הטומאה אעביר מן הארץ, כי רוח מוצאה משניות כנודע, ובהופיע בחי בעוה"ז תופיע לעומתה אחדות ה' בוז וידע כל פעול כי אתה פעלתו וכו' כל השניות, וק"ו מפרה אדומה י טמאים שמברחת את רוח הטומאה

כל עצמותו וחומר נעשה כל גופו משכן להשראת התורה עד בחי' תורתך בתוך מעי. היינו לא רק כמוח ובלב, ואז לעשות רצונך א' חפצתי שמעצמו הוא חפץ ונמשך לעשות את רצון ה'. וכל זה היא ההכנה לקבה"ת שצריך לעשות בימי הספירה. ומכאן הטעם למנהג ישראל ללמוד פרקי אבות במיוחד בשבתות הספירה שכולם עניני טהרת המדות. וזה הענין שתלמידי רבי עקיבא מתו דוקא בתקופה זו משום שלא נהגו כבוד זה בזה, ולמה מגיע ע"ז עונש כה חמור, אלא לפי שמדת הדין קיטרגה עליהם כמיוחד בימים אלו של ספה"ע המיוחדים לטהרת המדות. וכיון שהם לא קיימו זאת נחשב להם לפגם חמור מאד. והתיקון הי' בל"ג בעומר שאז מתחילים להתנוצץ ההארות של קבה"ת.

במי שממית עצמו עלי'. ולא מצינו כן בשום ענין אחר, אדרבה הרי נאמר וחי בהם ולא שימות בהם, אלא שכדי לקבל את התורה ולהיות בכחי' בן תורה שהתורה עצם מעצמיו, עליו לזכך מקודם את עצמו עד כדי שימית את עצמו עלי'. שאז הוא ראוי להשראת התורה, וע"ד שכתב מהר"ל (דרך חיים אבות פ"ב), כי מעלתו של התלמיד חכם על עם הארץ אינה רק בזה שיודע יותר ללמוד והשכלתו רבה יותר, אלא אפילו גופו של הת"ח הוא גוף אחר מזה של הע"ה כהפרש וכיתרון גוף האדם על גוף הבהמה, לפי שכל גופו של הת"ח משתנה לחלוטין מכח עסק התורה"ק ונעשה גוף של בן תורה. וכמאה"כ (תהלים מ) לעשות רצונך א' חפצתי ותורתך בתוך מעי, היינו שהתורה שוכנת אפילו במעיו, דכאשר אדם מזכך את

מאמר ששי

אל תהי מצות העומר קלה בעיניך

א.

וכל מעשה המצוה מתקיים רק בזה שנעשה המעשה כגופו בלא שום כוונה, ועם כל זה הרי דוקא ע"י מצוה זו הנעשית בשיא הקטנות זכה אברהם לרשת את הארץ, שזו מדרגה גבוהה ביותר. וכנגד זה יש בכללות עם ישראל במצות העומר, שהיא בעת שכלל ישראל היו בקטנות המוחין, וכדוגמת מצות מילה הנעשית בלא דעת, כן גם ישראל מיד בצאתם ממצרים, שם היו כעובר במעי בהמה משוקעים במ"ט שערי טומאה, דמה"ט קרבן העומר קרב משעורים שהם מאכל בהמה כיון שהיו בכחי' זו כעובר במעי בהמה. וזה שאמרו ז"ל לעולם אל תהי מצות העומר קלה בעיניך וכו' על מנת ואתה את בריתי תשמור, הכוונה שהרי בזכות מצות מילה שהיא כעין מצות העומר זכה אברהם לרשת את הארץ, והיינו דכמו מצות מילה שהיא בשיא הקטנות בלא שום כוונה אך על ידה זכה א"א לרשת את הארץ, כמ"כ מצות העומר אל תהי קלה בעיניך אע"פ שהיתה בקטנות המוחין של ישראל מיד כאשר יצאו ממצרים, כי מתוך שיא הקטנות הגיעו ע"י מצות העומר למדרגה הגבוהה ביותר של קבלת התורה, וכדכתיב וספרתם

איתא במדרש (ויק"ר פכ"ח) ר' יוחנן אמר לעולם אל תהי מצות העומר קלה בעיניך. שע"י מצות העומר זכה אברהם לירש את ארץ כנען. הה"ד ונתתי לך ולזרעך אחר"ך על מנת ואתה את בריתי תשמור. ואילו זו מצות העומר. וכבר עמדו במפרשים ע"ז שהוא כמדרש פליאה, שהרי ואתה את בריתי תשמור קאי על מצות מילה, ומה ענינו אצל מצות העומר, ואיך ניתן ללמוד מכאן שבזכות מצות העומר זכה א"א לרשת את הארץ? גם עצם הענין צ"ב שמוהיר לעולם אל תהי מצות העומר קלה בעיניך, במה נגרעת מצות העומר שתהי קלה בעינינו, ומה הכוונה באומרו לעולם, דהיינו שיש בזה משמעות נצחית וענין השייך לעולם? ויבואר, דהנה על האדם עוברים כחיו תקופות שונות, יש זמנים של גדלות המוחין, ויש זמנים של קטנות המוחין, ויש עתים שהם בחי' קטנות שבקטנות. והנה מצות מילה מקיימין בשיא הקטנות של האדם, כשהוא איך שנוול ומבלי שיבין מאומה,

Why do we not recall the fact on this day?

שכג שלום ספירת העומר נתיבות

מה הם התיקונים של ימי הספירה, הרי בליל ראשון של פסח כבר נמשכו כל ההארות האלו ולשם מה צריך להמשיכם מחדש כימי הספירה? והתשובה ע"ז היא אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן. דהנה יש ליהודי זמנים של גילויים שנותנים לו מן השמים בחי הארת המוחין ונפתחים מוחו ולכו בעבודת ה', ויש ימי חשכות, זמנים של התגברות היצה"ר, עד כדי שאינו יכול לעמוד בזה. והתפקיד של איש יהודי הוא להכין מהזמנים הגדולים שהקב"ה מאיר לו לזמנים החשכים. וזה ענין ליל א' דפסח שהוא זמן גדלות ואח"כ מסתלקת הארתו, ובאים ימי הספירה שהם ימי קטנות, וימי הגדלות מאירים את ימי הקטנות, שבליל א' דפסח יורדים באתערותא דלעילא גילויים כאלה המאירים את כל ימי הספירה, ומכוחם ניתן להגיע אז שוב להארות של יום ראשון דפסח ע"י אתערול"ת בעבודתם של ישראל. ובזה מבאר שם ג"כ הסימן א"ת כ"ש, א"ת היינו א' דפסח הוא כנגד השנה באב, והיינו שכיום א' דפסח צריך יהודי לקשר עצמו היטב כ"כ בהשי"ת עד שאפילו בתשעה באב שהוא יום החשכות הגדולה ביותר יהי' קשור להשי"ת, כי זוהי העבודת של איש יהודי שימי הגדלות יאירו את ימי הקטנות. ועד"ז מפרש גם במאה"כ אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם, ואחז"ל אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים, להזהיר מלשון להאיר, שהזמנים הגדולים והמאירים יאירו את הזמנים הקטנים, דכאשר הקב"ה עוזר ליהודי ונותן לו ימי גדלות עליו לקחת מהם כח למען יוכל עמוד בימי הקטנות. וכן איתא בתורת אבות עה"פ על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא, עת מצוא היינו בעת היציאה מש"ק ומי"ט, וכל חסיד יתפלל אליך על זאת שישאר בו משהו כצאתו מן הקודש, שתיחקק אצלו רשימא קדישא מהיום הק' שעבר עליו, ולא ישקע שוב בעפרורית של ימות החול כבעבר.

ג.

עוד יש לבאר בדברי ר' יוחנן לעולם אל תהי מצות העומר קלה בעיניך וכו' בהקדם ישוב הדיק בפ' ואתה את בריתי תשמור, הרי מצות מילה היא מצות עשה, ואילו תשמור הוא לשון לא תעשה, והי' צ"ל בלי קיום כמו ששייך בקיום מצות עשה בפועל!

לכם וכו' מיום הביאכם את עומר התנופה וכו' והקרבתם מנחה חדשה לה', מיום הביאכם מרמו על תכלית הקטנות, מנחה חדשה רמו לקבה"ת, והיינו שמתכלית הקטנות אפשר להתעלות לשיא השיאים של עבודת ה'. וזה פירוש הכי' זכרתי לך חסד נעורייך וכו' לכתך אחרי כמדבר בארץ לא זרועה. היינו שהקב"ה זוכר להם לישראל את חסד נעורייך, מה שהלכו אחריו בזמן שיא הקטנות, שבזכות זה זכו להגיע למדרגות העילאיות ביותר.

← והמדרש מלמדנו בזה חידוש בעבודת השי"ת, שבכל מצוה שיהודי עושה אפילו אם הוא בקטנות המוחין, שאין לו הדעת והכוונה הראוי', אל תהי' מצוה זו קלה בעיניו, וידע כי נפעלים עי"ז ענינים גבוהים ביותר, ואף אם הוא עכשיו בתכלית הקטנות יכול להתעלות עי"ז ולהגיע לבחי' קבה"ת וירושת הארץ, וכמו שרואים במצות מילה שהיא כשיא הקטנות בלא כוונה כלל ועל ידה זכה אברהם לרשת את הארץ, וכמ"כ במצות העומר בכלל ישראל שהגיעו על ידה לקבה"ת. וזו כוונת אומרים ז"ל לעולם, שענין זה הוא לעולם דרך תמידית לאיש יהודי בעבודת השי"ת, שגם כאשר הוא כמצב של שיא הקטנות אם יעשה כל שביכולתו לפי ערכו ומצבו יזכה לבסוף עי"ז לרשת את הארץ.

ב.

ובענין זה איתא עוד בעבודת ישראל מהרה"ק מקו"נין זי"ע, ומובא בדברינו כמה פעמים לתרץ מה שהקשו הפוסקים מדוע אין מברכים שהחיינו על מצות ספירת העומר כמו על כל המצוות הזמניות? ע"פ מה שגילה לנו האר"י הק' אור גדול, שבליל א' דפסח מאירים כבר כל הגילויים וההארות של ימי הספירה, מוחין וגדלות וקטנות, ע"י כל המצוות של ליל הסדר מצה וד' כוסות, וכשחלף יום א' דפסח מסתלקין כל ההארות האלו, ואח"כ בימי הספירה מעוררים ישראל בעבודתם שוב את ההארות שהיו בליל א' דפסח, וע"כ אין מקום לברך שהחיינו על מצות ספה"ע כי אין אלו הארות חדשות שהרי כבר נתגלו בליל א' דפסח. ועפ"ז מבאר את שאלת החכם בהגדה, מה העדות והחוקים והמשפטים אשר צוה ה"א אתכם, דשאלתו על עבודת ימי הספירה, לשם

Why do we not recite ויחיינו on 6130?

עד שחזרו לעשות רצון אביהם. ראה אביהם כך אהבם ככתחלה וזכר את אמם הדא הוא דכתיב: וירא, וידע, עד כאן. ועל זה נאמר: וכן כסיל תוגת אמו³⁸, ולא אביו, לפי שאמו מרוחקת מאביו בשבילו. ומכאן ראה ברורה שכל זמן שישראל בגלות השפע והאצילות נפסק מן המרכבה, ומאור הפנים רחוק מהדעת, ואז הבנים גולים, וכשחוזרים בתשובה הוא ממשיך רחמיו אל הדעת, ואותב את הבנים ככתחלה, ואז הבנים נגאלים, וזהו שהזכיר כאן: וירא, וידע, ומהו נגאלו, וזה מבואר.

ג (א) ומשה היה רועה. אחו משה רבינו האומנות הזה כמנהג הצדיקים הראשונים, כי כן מצינו בהבל הצדיק³⁹, גם באבות העולם, גם בשבטים, והטעם כדי שיתרחק מן הישוב שהוא עלול אצל החטא, ועוד כדי להתבודד בנבואה. ומה שאמר, אחר המדבר, למדך הכתוב שהיה משה מתרחק מן השדות כדי שלא ירעה צאנו בשדה של אחרים ויבא לידי גזל⁴⁰. לא פירש הכתוב כמה שנים עמד משה במדין, ודרשו רבותינו ז"ל⁴¹: ארבעים שנה ישב משה במצרים, וארבעים שנה במדין, וארבעים שנה במדבר, וכן דרשו רבותינו ז"ל על רבי עקיבא שהיו ימיו מאה ועשרים שנה כמשה רבינו, ואמרו עליו⁴²: ארבעים שנה עסק בפרקמטיא, ארבעים שנה למד, ארבעים שנה לימד, וכמו כן הלל הזקן, גם רבן יוחנן בן זכאי, ועל דרך הפשט: ענין הפרשה הזאת⁴³ כי משה השיג שלשה ענינים ואלו הם: ¹האש, ²המלאך, ³השכינה. תחלה ראה האש שהיתה מתלקחת בסנה, ואין הסנה נשרף, וראה זה בעין הבשר ממש בהקיץ, כי כשראה הסנה בוער באש הכיר שהוא אש, והיה סבור שהוא אש גפרית של מטה, וכשהיתה דעתו כן ולא היה הסנה אוכל, על כן רצה להתקרב, וזה שאמר: אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה⁴⁴, כלומר אראה הפלא הזה אם נשתנה הסנה משאר העצים, או נשתנה האש משאר האשיות, שאלו היה סבור שהיה האש של מעלה לא היה מתקרב. ואחר שראה האש הזאת נתחזק שכלו בראית המלאך, וזהו שאמר: וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה⁴⁵, משמעות הכתוב כי לבת אש ראה תחלה ואחר כך המלאך מתוך האש. ואחר שנתחזק שכלו בראית המלאך ראה במראה הנבואה כבוד השכינה, וזהו שאמר: וירא ה' כי סר לראות ויקרא אליו אלהים⁴⁶. ומפני שעתה היתה תחלת נבואת משה רצה הקב"ה להנכו מעט מעט, ולהעלותו ממדרגה למדרגה עד שיתחזק שכלו. משל למה הדבר דומה, לאדם היושב בבית אפל זמן מרובה, אם יצא פתאום ויסתכל לעין השמש יחשכו ראייתו, ועל כן צריך שיסתכל באור מעט מעט עד שיהיה רגיל בכך, וכשם שיקרה זה באור השמש, הוא הדין והוא הטעם בעצמו באור השכל, כי הדברים השכליים בדמיון הדברים הטבעיים, כי יקרה לשכל כמקרה החושים, וכחות הנפש הלא הם קשורים עם כחות הגוף. וכן מצינו בישראל שתחנך הקב"ה בנתינת התורה מעט מעט, תחלה נצטוו במרה במקצת מצות, והם: שבת ודינין⁴⁷, ואחר כך נצטוו עשרת הדברות בסיני, ואח"כ תשלום התורה בארץ מואב. לכן מצינו

Why the righteous have to be a 70

10 years in 131

3 stages of man's life
3 stages of his life (so too 131 and 10)

יה קבל תפלתם, והזכיר שרעתם אל האלהים מן לל מתוך הצרה והדוחק ונביא ע"ה שבאר הענין עלתי אל היכל קדשך⁴⁸, הנכנסת לפניו אל היכל ות העתידה שהיא תלריה ל ה' העונה בעת צרה⁴⁹, לרמוז כי ביאת הגואל כאן ענין התפלה ומתוך נין שכתוב: אז תקרא⁵⁰ ול האלהים מן העבודה, אברהם את יצחק ואת ים, כנגד התפארת, וידע עם וירא אלהים⁵¹ כדי בשאלת צרכיהם, ואליו ל: לעלם לעלמי עלמיא וצריך הוא לחבר מלת כתר מאין סוף, שמע נא

ו⁵²: מפני שהיו ישראל זונות זו מזו, והמצריים תר, על כן יאמר הכתוב: לעין, וידע אלהים, על י אם לשם יתברך לבדו, ים, כבר בארתיו⁵³, והוא יעת, כי נמשך שפע מן מאי וידע אלהים, משל כן וגדלן ויצאו לתרבות וביכם שונא אותי ואתכם.

והוא מלשון הכתוב: העונה הוא פירוש הראב"ע, והוכח 86 נעיק בפרשת וירא ראל וכו', ע"ש. 37 ספר

הכהיר, אות עו. 88 מטלי י, א. 89 כראשית ד, ב. ועיין בדברי רבינו בפרשת וינס מו, לב, שמאריך בזה. 40 שמות רבה ב, ג. והוכח ברש"י. 41 ספרי ברכה ד"ה ומשה בן סאה ועשרים שנה: משה היה במצרים מ' שנה ובמדיון מ' שנה ופירוש את ישראל מ' שנה. — וכן הוא בפסיקתא זוטרתא שם. 42 שם שם. 43 מקור דברי רבינו ב. האמונה והבטחון" פרק יח, עמ' תויה. 44 פסוק ג. 45 פסוק ב. 46 פסוק ד. 47 כמפורש ברש"י בפרשת בשלח טו, כה.

שהוא מאור שכינתו וכו' ע"ש (תורת חיים). עזרו והכנים ישראל (באור הלבוש לרקאנטי וירא וידע. שפירושו לשון חיבור וכו'. והנה שמביא גם כן המדרש מספר הכהיר הג"ל). בכאן הזכיר המלך הוא הקב"ה והאם היא שכינת

ני ישראל וגר (פסוק כה). ת. לעלם לעלמי עלמיא. ואין להפסיק בהם זן עלמיא ליתברך והוא אין ורת חיים בשם נפתלי). ומדבר ו. כה. — לשון רבינו יאר, הקו האמצעי, פניו,

בענין השגתו יתברך שיצטרך האדם לחנך שכלו מעט מעט, ובוה תהיה השגתו עולה ומתרחבת והולכת, כענין אור השחר שמתחיל לזרוח מעט אור, ואחר כך הולך ומרחיב, וזהו לשון הנביא: וְנִדְעָה נִדְרָפָה לְדַעַת אֵת ה' כְּשַׁחַר נִכּוֹן מוֹצֵאוֹ⁴⁸, לְמַדְנֵנו הַכְּתוּב כִּי יֵשׁ אֲנָשִׁים שְׂאִינָם יוֹדְעִים לְרִדּוֹף וּמִבְקָשִׁים לְהַשִּׁיג הַיְדִיעָה בְּבֵת אַחַת, וְלִזֶּה אָמַר: נִדְרָפָה נִרְדַּפָּה לְדַעַת, שְׂנַדַּע תַּחֲלָה אֵיךְ נִרְדַּדְתִּי, וּבִיָּאֵר אֵיכּוֹת הַהִרְדָּפָה וְאָמַר: כְּשַׁחַר נִכּוֹן מוֹצֵאוֹ⁴⁹ כְּלוּמַר לֹא בְּבֵת אַחַת אֲלֵא מֵעַט מֵעַט, כְּשַׁחַר נִכּוֹן מוֹצֵאוֹ, וְעֵד הַמְדַרְשׁ⁵⁰: וּמִשֶּׁה הִיָּה רֹעֵה אֶת צֹאן יִתְרוֹ חוֹתְנֹו כֹּהֵן מְדִין וַיִּנְהַג אֶת הַצֹּאן אַחַר הַמְדַּבֵּר, רָאָה מִשֶּׁה מַעֲלֵתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִן הַמְדַּבֵּר, שְׂנֵאמַר: מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמְדַּבֵּר⁵¹, עֲלִיהָ * מִן הַמְדַּבֵּר, תּוֹרָה מִן הַמְדַּבֵּר, מִשְׁכָּן מִן הַמְדַּבֵּר, כְּהוֹנָה וּמַלְכוּת מִן הַמְדַּבֵּר, בָּאֵר מִן הַמְדַּבֵּר, עֲנִי כְּבֹד מִן הַמְדַּבֵּר, לְפִיכֶךָ: וַיִּנְהַג אֶת הַצֹּאן אַחַר הַמְדַּבֵּר, אֲרֻשְׁבִּיל⁵² הִלְכָה צֹאנֹו שֶׁל מִשֶּׁה אַרְבַּעִים יוֹם וְלֹא טַעְמָה כְּלוֹם כֶּשֶׁם שֶׁהֵלֵךְ אֲלֵיהֶּ, שְׂנֵאמַר: וַיֵּלֶךְ בְּכַח הָאֲכִילָה הִיא אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה⁵³, וַיִּרְא אֲלֵיו מֵלֶאךְ ה' בְּלִבַּת אֵשׁ, כְּדִי לִלְבְּבוֹ * כְּשִׁיבָאוֹ⁵⁴ לְסִינִי וַיִּרְאָה אֹתָהּ אֲשׁוֹת⁵⁵, וְלִמָּה מֵתוֹךְ הַסֵּנֶה, וְלֹא מֵתוֹךְ אֵילָן, וְלֹא מֵתוֹךְ תַּמְרָה, אָמַר הַקְּבִיָּה: כִּתְבָתִּי בְּתוֹרָתִי, עֲמוּ אֲנִכִּי בְּצֵרָה⁵⁶, בְּנֵי גִתּוֹנִים בְּכוֹר הַבְּרוּזִל בְּתוֹךְ שַׁעֲבֹד, אֵף אֲנִי נִגְלָה מֵתוֹךְ הַסֵּנֶה וּמִמְקוֹם צֵר, הוּא סֵנֶה הוּא סִינִי⁵⁷, כְּתִיב הַכֹּ: וְהִנֵּה הַסֵּנֶה בּוֹעֵר בְּאֵשׁ, וְכְתִיב בְּסִינִי: זֶהָר בּוֹעֵר בְּאֵשׁ⁵⁸, וְעַל דֶּרֶךְ הַשְּׁכָל: עֵינֵי הַסֵּנֶה יִרְמוּ לְמִצִּיאוֹת הַחוּמֵר הַשֶּׁפֶל הַבוֹעֵר בְּאֵשׁ הָעֲלִינּוֹת, וְהִיא רְאוּי שִׁיכְלָה הַחוּמֵר כִּיּוֹן שֶׁהוּא וְאֲשֵׁי * הַיּוֹם וּנְפֻסְדִים, וְלִכְךָ בְּרֵאוֹתֶי הַמוֹפֵת זֶה הִיָּה רְאוּי לְהִתְקַרֵּב בְּהַשְׁגָּה מְדוּעָה לֹא יִבְעַר הַסֵּנֶה, וְאִזּוֹ הוֹדִיעֵנו הַמֵּלֶאךְ כִּי אֵשׁ אֱלֹהִים הוּא וּמוֹפֵת גְּמוּר, וַיִּתְבָּאֵר מִזֶּה עֵקֶר הָאֲמוּנָה בְּחֻדוֹשׁ הָעוֹלָם בְּחֻדוֹשׁ הַמוֹפֵת, אִזּוֹ יִרְמָח הַסֵּנֶה לְעַם הַשֶּׁפֶל אֲשֶׁר בְּרוּזִל בְּאֵה נִפְשׁוֹ⁵⁹, הוּא בּוֹעֵר תְּמִיד בְּאֵשׁ הַצִּרּוֹת, וְהַצִּרּוֹת יִקְיִפוּהוּ מִכָּל צַדְדָיו, וְרְאוּי שִׁיכְלָה בְּצִרּוֹתָיו, הוּא עוֹמֵד וּמִתְקִיִּים בֵּין הָאוֹיְבִים בְּדֶרֶךְ הַמוֹפֵת, וַאֲיַנְנו אֹכֵל, וְזֵהוּ: חֲצִי אֲכָלָה בִּם⁶⁰, חֲצִי כֵלִין וְהֵם אֵינָם כֵּלִים⁶¹, אִזּוֹ יִרְמוּ לְפַרְעֹה, כִּי כֵן הִרְשָׁעִים נִמְשָׁלִים לְקוֹצִים, הוּא שְׂכַתּוּב: וּבְלִיעֵל כִּקּוֹץ מוֹנֵד כְּלָהֶם⁶², וְהִיא בּוֹעֵר בְּאֵשׁ הַמְכּוֹת וְרְאוּי שִׁיכְלָה, וַאֲיַנְנו אֹכֵל, כִּי הַקְּבִיָּה הִיָּה מַעֲמִידוֹ בְּמוֹפֵת, לְמַעַן רְבוֹת מוֹפְתָיו⁶³, וְכַעֲנִין שְׂכַתּוּב: וְאוֹלָם בְּעִבּוּר זֹאת הָעַמְדַּתִּיךְ בְּעִבּוּר הָרְאוֹתֶיךָ אֶת כְּחִי⁶⁴, וּפִירוּשׁ זֶה נֹאֹת לְפִי עֵינֵי הַפְּרִשָּׁה, שֶׁהִרִי מֵתוֹךְ מְרָאָה הַסֵּנֶה נֹאמַר לוֹ: וְעַתָּה לֵכָה וְאֲשַׁלְּחֶךָ אֶל פְּרַעֲה⁶⁵, וְעַל דֶּרֶךְ הַקְּבִלָּה: וּמִשֶּׁה הִיָּה רֹעֵה, כְּבֵר הִיָּה *, כִּי לֹא אָמַר: וְהִיָּה מִשֶּׁה רֹעֵה, כְּמוֹ שְׂאמַר: וְהִיָּה הַבֵּל רֹעֵה צֹאן⁶⁶, אִזּוֹ שְׂאמַר: וַיִּרְעָה אֶת צֹאן, וַיִּדְוַע כִּי מוֹכֵן הִיָּה מִשְׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית לְהַרוֹג הַמְּצִרִי⁶⁷, וְלִכְךָ הִזְכִּיר * וַיִּרְא מֵלֶאךְ ה' אֲלֵיו בְּלִבַּת אֵשׁ, וְכֵבֵר יֵשׁ לְךָ

48 הוּשַׁע ו, נ. 49 הַנְּחוּמָא שְׂמוֹת יִר. 50 שִׁיר הַשִּׁירִים נ, ו. 51 אֲרֻשְׁבִּיל, בְּחַנְחוּמָא שְׁלֵנוּ שֵׁם: א"ר שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹסִי, וּבְחַנְחוּמָא יִשׁוּ שְׂמוֹת יִב: א"ר שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹסִי בֶּן לְקוֹנִיא. 52 מְלַכִּיבָא יֵט, ה. 53 כְּשִׁיבָאוֹ, בְּשִׁמּוּר כ, ח (מְקוֹר סְרַרְשׁ זֶה): כְּשִׁיבָאוֹ. 54 שֵׁם: וַיִּרְאָה אֹתָהּ אֲשׁוֹת וְלֹא יִירָא מֵהֶם. 55 תְּהַלִּים צָא, מו. — הַסֵּנֶה שֶׁל סְרַרְשׁ זֶה לְפָנֵינוּ לֹא מִצְאָתִי, וְעֵינֵי ת"ש אֹת לָה, שֶׁהִרְעִיּוֹן נִמְצָא בְּתַרְבֵּה סְרַרְשִׁים. 56 פְּרִי דְרֵבִי אֲלִיעֶזֶר סָא: עַל שֵׁם הַסֵּנֶה נִקְרָא סִינִי וְהוּא חוֹרֵב. — וְהִרְאִיהָ שְׂכִיבָא רִבִּינוּ לִיתָא שֵׁם, וְעֵינֵי ת"ש אֹת נָו. 57 רְבָרִים ה, כ. 58 ע"פ תְּהַלִּים קַה, ית. 59 רְבָרִים לָב, כָּ. 60 סוּסָה ט, א. 61 שְׂמוּאֵלִיב כָּ, ו. 62 לְהַלּוֹ יֵא, ט. 63 לְמַעַן רְבוֹת מוֹפְתֵי. 64 שֵׁם ט, מו. 65 פְּסוּק י. 66 כְּרֵאשִׁית ד, ב. 67 עֵינֵי לְעֵיל

ג (א) עֲלִיָּה, קְבֵלו עֲלֵיהָ מִן הַמְדַּבֵּר, כְּדִי לְלַבְּבוֹ, לְחַזֵּק אֶת לִבּוֹ וְלְהַרְגִּילוֹ בְּמֵרָאָה הַזֶּה, וְאֲשֵׁי, הָאֵשׁ שְׂבוּ, וְמֵהוּ אֵשׁ זֶה, הוּא הַטְּכַע שְׂבָאָדָם, כִּי מִן הָאַרְבַּעַה יִסּוּדוֹת שְׂבָאָדָם הוּא אֵשׁ וְהוּא רֵאשׁ לְאַרְבַּעַתָּן, כִּי בּו יִתְחַזַּק הָאָדָם

וּיִתְנוּעַע וַיַּפְעֵל (לְשׁוֹן "סִפְר הַחֲנוּךְ" מִצַּה קְלָב, עַמ' קָצַט). כְּבֵר הִיָּה, שְׂמֵשָׁה גִלְגוּל הַבֵּל וְכְתִיב וְהִיָּה הַבֵּל רֹעֵה צֹאן (תּוֹרַת חַיִּים). וְכֵן הוּא בְּסִפְר הָאֲמוּנָה הַבְּסַחֲחוֹ רִישׁ פְּרָק י"ה (עַמ' תַּח). וְלִכְךָ הִזְכִּיר וכו'. כְּלוּמַר שֶׁלִּהְיוֹת

הַתְּעוֹרְרוֹת בְּאוֹתִיוֹת, לְכֹו הִיָּה אֲפֻשֵׁר לֹאמַר: וְהִיָּה וְהִיָּה בִימֵי שְׁפוּט הַשּׁוֹפֵט הָאִישׁ הַהוּא תָם וַיִּשֶׁר⁶⁸, פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גְּבֵר⁶⁹. אַחֲרֵי שְׂנַתְכַפְרוּ לוֹ עוֹנוֹת הַנְּהַגָּה, מִלְּשׁוֹן: יִדְבַר עַן מֵאִיזָה מְקוֹם מִתְפַּרְנֵס הַנְּתוּרָבָה, כְּלוּמַר הִרְ אֱלֹהֵי בָאָה הַפְּרִנְסָה לְעוֹלָם, שְׂנָ שְׁהוּא אֶחָד מִן הָאֲבוֹת, וְאִזּוֹ מִלְּשׁוֹן הוֹרִים, וְהוֹזִיכִיר לְשׁ עַל דֶּרֶךְ הַקְּבִלָּה, כִּי גֵאוֹתָן זִיל⁷⁰: לֹא הִר חוֹרֵב שֶׁמֶ לְעוֹרִים, וְכֵן תְּמַצָּא בְּאִזּוֹ וְכְתִיב: וַיֵּלֶךְ בְּכַח הָאֲכִי וְרוּזִל חֲבִינֵנו מֵלַת, אַחֲרֵי הוֹלֵךְ בְּמְדַבֵּר הִיָּה הַמְדַּבֵּר חֲכָמָה, וְהִיָּה רְוָאָה * שַׁעַד חוֹרְבָה, כְּלוּמַר מִדַּת הַדִּין וְתֹאכֵל אֶת הָעוֹלָה וְגו'⁷¹.

כ, יב, וּבְבִיאוֹרִים ד"ה רְאוּי ו 70 אֲמַתָּר א, א. 71 אִזּוֹ פְּרָק י"ח עַמ' תּוֹרַי, עַם הוֹסְפוּ רִבְה פו, ה. 72 מִיכָה ו, 81 שֵׁם ח. 82 סוּבָא נָם ת"ש יו. 83 וַיִּקְרָא ט

שְׂכַבֵּר הִיָּה וְנַעֲנֵשׁ עַל הַבּוֹ נַעֲנֵשׁ הַבֵּל לִיהִרָג כִּי כֹאשׁוּ מִנְחַתוֹ וְתִצָּא אֵשׁ מִלְּפָנֵי ה' הַצִּיץ וְנִמְגַע, אֲשֶׁר עַל נְבִרְאוֹתוֹ שֶׁל מִשֶּׁה, בְּלִבַּת אֵשׁ בְּרֵאשׁוֹנָה שֶׁהַצִּיץ בְּאֵשׁ, וּבְכֹו (תּוֹרַת חַיִּים), בְּאוֹתִיוֹת * וְאֲשַׁלְּחֶךָ (פְּסוּק י'), שְׂבָא ו גִלְגוּל הַבֵּל, וְזֶה לְשׁוֹן רִבִּינוּ עַל פְּסוּק וַיִּבֵּא קִיץ מִפְּרִי הָאֵר שְׂנַהֲרָג בְּיוֹם חֲמִשִּׁים קְבֵל י לְקַבֵּל הַתּוֹרָה בְּיוֹם חֲמִשִּׁים". שְׂתוֹסַפְתָּ הִיא לְהוֹרוֹת עַל ח שִׁיחֵנו בְּהֵר סִינִי מְרֵאשׁ חֲרַשׁ שְׂבוּ קְבֵלו הַתּוֹרָה, נִמְצָא * רִזְמוּסִים לְעֵינֵי עֵלְוֵי מִשֶּׁה שְׂאוֹתִיוֹת ל"ך שֶׁהֵם עוֹלִים

טבא

חמרא

פרשת וירא

טבא

ט

רק ניצולות הקדושים קל להוציאם, על כן מי צאכלתו גם ניצולות ח חטיים, עובר על כל היה לו לאכול פת שעורים ח הקדושים הקשים, להוציאם, עכ"ד בספר ראשית (עה"פ ויאמר אלקים בשם ספר הקנה.

חבינו היה דרכו לומר בהם הניצולות הקדושים כל אורח נחשב צעיניו זול להוציא הניצולות אכלים גסים. אכן שרה הם ניצולות הקדושים עיניה לרה צאורחים, עוב צעיניה כל כך שיוכל הקדושים הגדולים, ים דקים, שאין בהם ל כך להוציא מהם ו. וספיר אמרו מבאן באורחים. כן יש לומר דך דרוש.

Handwritten notes in blue ink.

האף אמנם אלד וגו' (יט, יג). ויש לבאר, שידעה כי תלד יצחק, אשר הוא צחי' גבורה (וזה"ק ח"א נ:), והוא צחי' אף. ואמרה האף אמנם אלד, ואני זקנתי, והוא צחי' רחמים, על דרך אמרס ז"ל (מכילתא בשלח-שירה ד) כזקן מלא רחמים.

אמנם כתב **בספר הניוני** כי צבריאת העולם היה אוח אל"ף רק א"ף, ושחפו צמדת הרחמים, והוטל אוח לי צין א"ף להמתיקו, ונעשה אל"ף, עכ"ד. והוא הנרמו צחשוכה המקום היפל"א מה' דבר כי האף יהיה על אל"ף, אחוון פל"א, והוא על ידי אוח לי כנ"ל, שהוא צמילווח למ"ד, והוא ר"ת מ'הוי"ה ד'בר ל'מועד, ככתוב היפלא מה' דבר למועד אשוב אליך, ויהיה אל"ף להמתיק הא"ף.

דל"זה כאשר היה צער הריון אחר כך לרצקה, וחשבה שהוא מתוקף צחי' גבורה ואף, שהוא צסוד יצחק, אכן יען כי כבר היה ההצטחה להמתיק הא"ף להיות אל"ף, על זה אמרה (להלן כה, כג) א"ם ב"ן, שגימט' אל"ף, למה זה אנב"י, שגימט' א"ף, הלא צריך להמתיקו על ידי

אוח לי כנ"ל. ומזואר בספר התמונה (תמונה ראשונה אוח ל) כי אוח לי צורתה כ' עם ו', וזו גימט' הוי"ה, על כן ותלך לדרוש את ה', להטיל לי אל א"ף, להיות אל"ף, והוא שחרגומו (אונקלוס) למתבע אולפ"ן מן קדם ה', ולענינו להיות אל"ף, כמזואר.

-2-

→ **הוא מצער הוא ותחי נפשי** (יט, כ). ייתכן כי שם הוא צמיחת נשמת משיח בן דוד הצא מצנות לוט (וזה"ק ח"א ע"ט.), הוא טעם ותחי נפשי, כי ותחי עולה משי"ח צ"ן דו"ד. והנה על ידי דוד נשלס ד' רגלי המרכבה, ואיחא צספר קרנים, דן ידין (מאמר ז אוח יב) אשר ד' רגלי המרכבה סודס צחיצח חיי"ר, שר"ת ח'צרהס י'צחק י'עקב ר'חל, כי רחל צסוד דוד עיי"ש. ולענינו נרמו כאן מצער' הו"א ותחי' נפש' ס"ת חיי"ר, כי על ידי צמיחת דוד יהיה נשלס רזא דא, הרומז צחיי"ר, שהס ח'צרהס י'צחק י'עקב ר'חל, וכן אלו ד' נרמוזס צמספר הו"א ותחי' נפש"י, שגימט' הכי הוה.

